

УДК 004.9:330.322

О. Я. Онушканич,
аспірант кафедри менеджменту організацій,
Національний університет "Львівська політехніка", Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-7349-7981>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.23.252

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ ПРИСКОРЕННЯ РОЗВИТКУ

О. Onushkanych,
Postgraduate student of the Department of Organization Management, Lviv Polytechnic National University, Ukraine

DIGITAL TRANSFORMATION OF THE UKRAINIAN ECONOMY: CURRENT STATE, CHALLENGES AND DIRECTIONS FOR ACCELERATING DEVELOPMENT

У статті досліджено сучасні тенденції цифрової трансформації економіки України в умовах посилення ролі інформаційно-комунікаційних технологій, поширення цифрових сервісів та зростання обсягів даних. Проаналізовано рівень розвитку цифрової інфраструктури, масштаби проникнення Інтернету серед населення та підприємств, а також особливості впровадження хмарних технологій і Big Data у різних секторах економіки. Показано, що цифровізація створює фундамент для формування нових бізнес-моделей, підвищує ефективність операційних процесів, сприяє модернізації державного управління та розширює можливості для інноваційного розвитку. Наголошено, що сфера сервісів та ІКТ демонструє вищі темпи цифровізації порівняно з виробничими галузями, що зумовлено доступом до сучасних технологій та кращими фінансовими можливостями підприємств середнього й великого бізнесу.

У статті визначено ключові бар'єри, що стримують масштабне впровадження цифрових технологій: нерівномірність доступу до Інтернету, недостатня цифрова компетентність працівників, обмежені ресурси малих підприємств, а також повільна адаптація нормативно-правового середовища до нових технологічних викликів. Обґрунтовано потребу у формуванні системи управління даними, розвитку інноваційної інфраструктури, посиленні державної підтримки цифрових рішень та стимулюванні експорту продукції з високою доданою вартістю. Запропоновано комплекс заходів, спрямованих на активізацію цифрового розвитку: удосконалення регуляторної політики, стимулювання інвестицій, підготовку кваліфікованих ІТ-фахівців, захист інтелектуальної власності та створення умов для інтеграції українського бізнесу в глобальні цифрові ринки. Зроблено висновок, що цифровізація є ключовим чинником економічної модернізації та підвищення конкурентоспроможності України в довгостроковій перспективі.

The article examines current trends in the digital transformation of Ukraine's economy amid the growing role of information and communication technologies, the expansion of digital services, and the increasing volume of data. The level of development of digital infrastructure, the scale of Internet penetration among the population and enterprises, as well as the specifics of cloud technology and Big Data implementation across various economic sectors are analyzed. The study demonstrates that digitalization forms the foundation for new business models, enhances the efficiency of operational processes, supports the modernization of public administration, and expands opportunities for innovation-driven development. It is emphasized that the service sector and ICT industries show faster digitalization rates compared to manufacturing, which is driven by better access to modern technologies and stronger financial capabilities of medium and large enterprises.

The article identifies key barriers hindering the widespread adoption of digital technologies, including uneven Internet access, insufficient digital skills among employees, limited resources of small businesses, and the slow adaptation of the regulatory environment to technological challenges. The need to develop a data management system, strengthen innovation infrastructure, enhance state support for digital solutions, and stimulate the export of high value-added products is substantiated. A set of measures aimed at accelerating digital development is proposed, including improving regulatory policy, encouraging investment, training qualified IT specialists, protecting intellectual property, and creating conditions for integrating Ukrainian businesses into global digital markets. The study concludes that digitalization is a key driver of economic modernization and long-term competitiveness for Ukraine.

Overall, the findings underscore that Ukraine's progress in digital transformation depends on the ability to ensure digital resilience and the sustained development of an integrated digital ecosystem. Strengthening cybersecurity, improving data protection standards, and enhancing the reliability of critical information systems are essential for maintaining trust in digital services. Coordinated efforts between the state, businesses, and educational institutions will play a decisive role in fostering innovation, expanding the use of advanced technologies, and integrating Ukraine more effectively into the global digital environment.

Ключові слова: цифрова трансформація, цифровізація; цифрова економіка; хмарні технології; Big Data; ІКТ.

Key words: digital transformation; digitalization; digital economy; cloud technologies; Big Data; ICT.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Цифрова економіка стрімко посилює свої позиції у світі завдяки активному розвитку електронного інформаційного простору та впровадженню сучасних інноваційних технологій. Для України ж повноцінний перехід до цифрової моделі ускладнюється дефіцитом власних цифрових ресурсів та руйнівним впливом російської збройної агресії, що підриває економічний потенціал і гальмує масштабну цифрову трансформацію. Попри це, держава продовжує поступально рухатися у напрямі цифрового розвитку. Зазначені виклики, поряд із глобальними процесами цифрової модернізації, актуалізують потребу у дослідженні цифровізації як ключового елемента майбутнього розвитку, зосереджуючи увагу науковців на пошуку оптимальних шляхів формування ефективної інфраструктури та інформаційного середовища цифрової економіки в Україні. За таких умов актуалізується питання оцінки темпів цифрової трансформації. Оцінювання результативності будь-якої діяльності слугує основою для формування цілеспрямованих заходів щодо її поліпшення, коригування існуючих стратегій та запобігання небажаним наслідкам.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значна увага вітчизняних та зарубіжних науковців зосереджена на дослідженні цифрової

трансформації, зокрема, Губарева Т., Белікова О. [3] встановили швидші темпи цифрової трансформації великих і середніх підприємств та визначили причини відставання у малих підприємств, Шимановська Діаніч О., Лозова Н. [12] встановили нерівномірність поширення цифрової трансформації між галузями та розмірами компаній, Кришталь Г., Згалат-Лозинська Л. [5] встановили, що темпи цифровізації прискорюються у сфері надання послуг і ІТ, тоді як виробничі підприємства відстають. Зважаючи на актуальність обраної тематики, доцільно поглибити теоретичне дослідження цифрової трансформації економічних процесів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є аналіз сучасного стану та динаміки цифрової трансформації економіки України, оцінка рівня розвитку цифрової інфраструктури, масштаби застосування ІКТ, хмарних сервісів і Big Data у різних секторах, а також визначити ключові бар'єри та напрями прискорення цифровізації для підвищення конкурентоспроможності держави в довгостроковій перспективі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Цифровізація забезпечує широке коло переваг, що проявляються у формуванні цілісної системи виробничих можливостей, економічних зв'язків та численних мультиплікативних результатів. Перехід від традиційної до цифро-

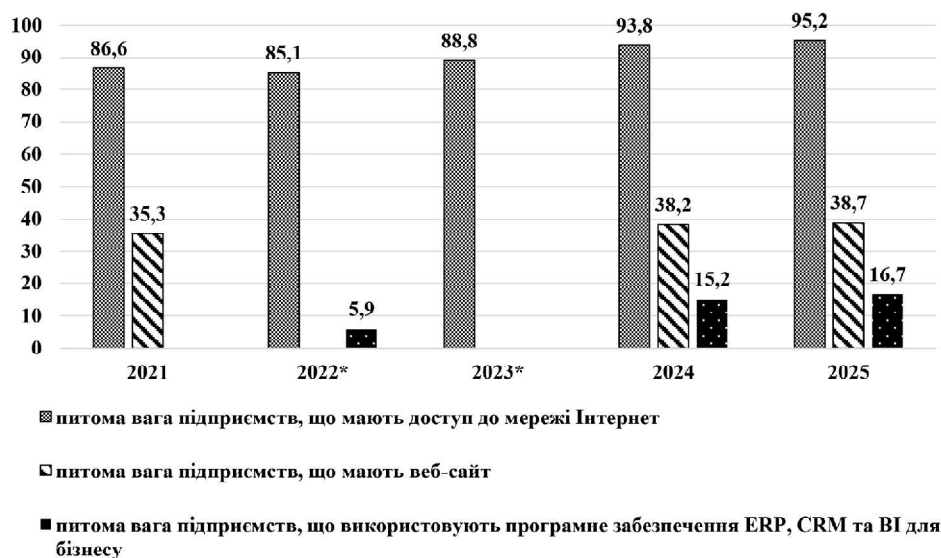

Рис. 1. Показники доступу до мережі Інтернет українських підприємств упродовж 2021—2025 рр., %

* Збір та розрахунок даних за 2022-2023 рр. не здійснювався.

вої економіки охоплює всі сфери діяльності. Упровадження цифрових рішень спрощує операційні процедури, знижує рівень бюрократизації та створює нові можливості для розвитку національної економіки. Використання штучного інтелекту, прогресивних технологій та інших інновацій у цифровому середовищі сприяє підвищенню якості надання адміністративних послуг, оперативному розв'язанню завдань, а також кращому обслуговуванню бізнесу та населення. Головним призначенням цифрової трансформації виступає формування нових економічних сегментів, модернізація традиційних галузей і зміна усталених моделей життєдіяльності з раціональним використанням доступних ресурсів [13]. Цифрова трансформація істотно впливає на методи ведення бізнесу та застосування інформаційних технологій у різноманітних сферах діяльності. Серед основних технологічних інструментів цифровізації можна виокремити створення та впровадження цифрових моделей і проєктних рішень для технологічних процесів, використання адаптивних 3D-технологій, розвиток електронного документообігу та цифрового державного управління (GovTech), а також застосування математичного моделювання як основи для прийняття обґрунтованих рішень [9, с. 215].

Технологічний розвиток тісно пов'язаний із зростанням обсягу цифрової інформації та поширенням використання Інтернету. Значення Інтернету та цифрових даних для економіки та суспільства постійно зростає. За даними ITU, у 2025 році приблизно 6 млрд людей, або 74%

населення планети, мали доступ до Інтернету, що на 60% більше, ніж у 2020 році, тобто за цей період 1,3 млрд осіб вперше підключилися до мережі. Водночас близько 2,2 млрд людей залишаються поза мережею [10]. Подальше зростання кількості користувачів визначає потребу у модернізації цифрової інфраструктури та підвищенні її пропускну здатності, адже збільшення обсягів трафіку створює додаткове навантаження на існуючі мережі. Крім того, активне поширення цифрових сервісів формує нові моделі поведінки споживачів, які очікують доступу до послуг у режимі реального часу та високої якості цифрових рішень.

За даними Мінцифри та ЗМІ, в 2025 році інтернет-покриття в Україні становить близько 98% території, якщо не враховувати тимчасово окуповані території. На початок 2025 р. в Україні Інтернетом користувалися 31,5 млн осіб, а рівень проникнення мережі становив 82,4%. Для порівняння, у Східній Європі цей показник дорівнює 90,6%. У період із січня 2024 до січня 2025 року кількість користувачів Інтернету в Україні зросла на 690 тис. осіб (або на 2,2%). Водночас близько 6,74 млн людей, що становить 17,6% населення, залишалися поза мережею [4]. Ситуація з доступом до Інтернету серед українських підприємств є більш сприятливою (рис. 1). У 2025 р. 95,2 % підприємств мали підключення до мережі, проте доступ до Інтернету мали лише 42,7% працівників. Крім того, лише 38,7% підприємств володіли власним вебсайтом.

Щодо доступу до Інтернету серед підприємств різного розміру, то найкраще забезпечені

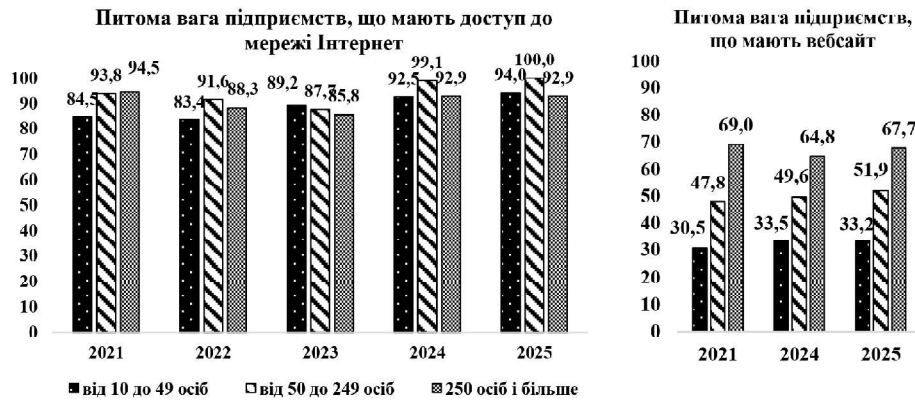

Рис. 2. Показники доступу до мережі Інтернет та наявності веб-сайту за розмірами підприємств упродовж 2021–2025 рр., %

Джерело: сформовано автором за даними Державної служби статистики.

великі та середні підприємства, аналогічна тенденція спостерігається і щодо наявності власних вебсайтів. Це пояснюється вищою фінансовою спроможністю саме великих і середніх підприємств. Водночас на малих підприємствах частка працівників з доступом до Інтернету майже вдвічі перевищує показник великих підприємств (рис. 2).

Спостерігається також нерівномірність у галузевому застосуванні ІКТ. У деяких секторах інформаційно-комунікаційні технології впроваджуються на рівні провідних зарубіжних компаній. Зокрема, найвищий рівень використання ІКТ спостерігається у фінансово-банківському секторі (99,7%) та в телекомунікаційному та кіноіндустріальному сегментах (96,6%) [2]. В Україні цифровізація здебільшого поширилася на сферу надання сервісів, тоді як виробнича галузь залишається менш охопленою. Крім того, за даними Державної служби статистики, покращення рівня використання ІКТ підприємствами поки що не спостерігається.

До "цифрових" сервісів відносять використання хмарних технологій та Big Data-аналізу. З метою зменшення витрат на експлуатацію інформаційних систем бізнес все частіше впроваджує хмарні рішення. Так, 70% опитаних ІТ-керівників вважають хмарні технології стратегічно важливими для розвитку бізнесу в Україні. Проте у 2025 році лише кожне шосте українське підприємство використовувало хмарні сервіси у своїй діяльності, тоді як у країнах ЄС цей показник становив 26% від загальної кількості компаній (рис. 3).

У 2025 році лідери за впровадженням хмарних технологій та обчислень серед українських підприємств належали до таких сфер діяльності: як "Діяльність туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг із бронювання та пов'язана з цим діяльність" (63,2%), "Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність" (34,7%), "Інформаційно-комунікаційні технології" (29,4%), "Інформація та телекомунікації"

Рис. 3. Використання "хмарних" технологій підприємствами України упродовж 2021–2025 рр., %*

*збір даних за 2023 р. не проводився.

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики.

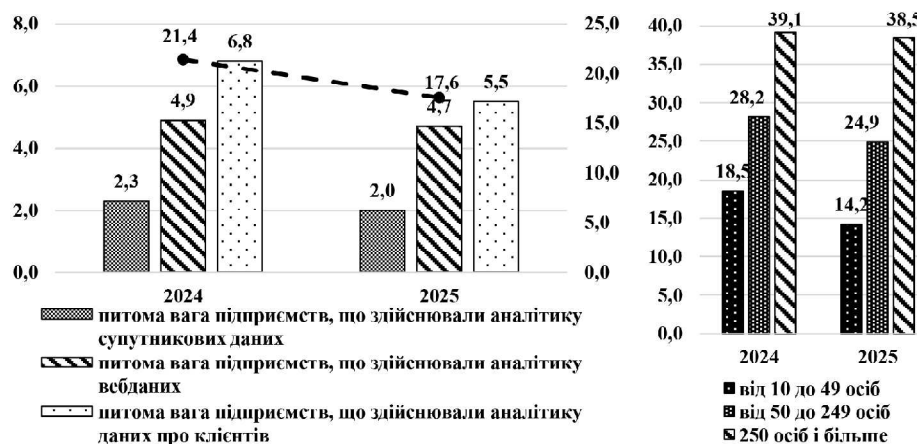

Рис. 4. Питома вага підприємств, що здійснювали аналіз "великих" даних упродовж 2024–2025 рр., %

Джерело: сформовано автором за даними Державної служби статистики.

(27,5 %), "Ремонт комп'ютерів і обладнання зв'язку" (27,8 %). Найбільш поширеними хмарними технологіями є електронна пошта, програмне забезпечення для бухгалтерського обліку, сервіси для зберігання файлів та офісні програми. За типом користувачів виділяють: власні корпоративні "хмари" (Private Cloud), "хмари" спільнот (Community Cloud), публічні "хмари" (Public Cloud) та гібридні рішення (Hybrid Cloud) [11].

У 2025 році 36% українських підприємств з чисельністю понад 250 працівників застосовували хмарні технології для обробки даних, тоді як у країнах ЄС цей показник складав 48%. Малі підприємства користувалися хмарними сервісами менш активно — лише 12,8% в Україні проти 25% у країнах ЄС.

Для роботи з структурованими та неструктурованими великими обсягами даних, які неможливо обробити традиційними методами, застосовують технологію Big Data [1]. У ширшому значенні Big Data — це комплекс інструментів і методів, що дозволяють аналізувати великі масиви інформації [13]. Застосування Big Data дає змогу отримувати аналітичні результати в реальному часі з даних у різноманітних форматах. У 2025 р. кожне шосте українське підприємство здійснювало аналіз за допомогою Big Data, тоді як у країнах ЄС цей показник складав 14% підприємств.

У 2025 р. великі підприємства забезпечують найбільшу частку обробки Big Data — 38,5%, середні підприємства — 24,9%, а малі — 14,2%. Програма цифрової трансформації ЄС "The Digital Compass" передбачає, що до 2030 року 75% компаній використовуватимуть Big Data.

Темпи цифрової трансформації в Україні демонструють поступовий, але нерівномірний

розвиток. Найбільший прогрес спостерігається у сфері надання сервісів, IT та телекомунікацій, тоді як виробничий сектор залишається менш охопленим цифровими технологіями. Великі та середні підприємства активно використовують мережу Інтернет, власні вебсайти, хмарні сервіси та аналіз даних, що дозволяє їм підвищувати ефективність управління та бізнес-процесів, тоді як малий бізнес відстає через обмежену фінансову спроможність та недостатню

цифрову інфраструктуру. Проведений аналіз показав, що використання хмарних технологій та Big Data стає ключовим інструментом для розвитку бізнесу і підвищення конкурентоспроможності, проте їхнє поширення поки що обмежене. Темпи цифрової трансформації потребують активнішого залучення малих і середніх підприємств, розвитку інфраструктури, підвищення цифрової грамотності та інтеграції сучасних технологій у національну економіку. Загалом цифровізація створює нові можливості для економічного зростання, забезпечує адаптацію до сучасних викликів та закладає основу для інноваційного розвитку країни [6–8].

Вважаємо, що цифрова трансформація в Україні має будуватися на створенні належної інфраструктури даних, що дозволить оцінювати стан цифрової економіки та підтримувати стратегії, які спираються на фактичні дані. Нині важливо зменшити адміністративний і регуляторний тягар для бізнесу та впровадити сучасні інструменти на основі ризик-орієнтованого підходу, цифровізації та інтеграції нових моделей ведення бізнесу.

Необхідно також розширити доступ українських підприємств до ринків з високою доданою вартістю, зокрема в країнах ЄС та G7, що сприятиме швидшому переходу до інноваційної економічної моделі із застосуванням цифрових технологій. До ключових напрямів належать:

— розвиток інноваційних та економічно ефективних технологій;

— запровадження податкових пільг та доступних кредитів для територій і галузей з інноваційним потенціалом;

— формування системи захисту інтелектуальної власності;

- удосконалення нормативно-правової бази та системи моніторингу цифровізації;
- підготовка кваліфікованих ІТ-кадрів;
- забезпечення доступу до міжнародних ринків для експорту високотехнологічної продукції з високою доданою вартістю.

Важливо стимулювати внутрішні можливості суб'єктів господарювання всіх форм власності та їхню зацікавленість у впровадженні цифрових технологій. Перспективи розвитку цифрової економіки в Україні мають включати не лише інноваційне становлення, а й розвиток соціально-економічної складової, трансформацію суспільних інститутів, економічних моделей і практик ведення бізнесу.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Цифрова трансформація в Україні поступово охоплює ключові сфери економіки, однак її розвиток залишається нерівномірним. Найдинамічніше цифрові технології впроваджуються у сервісному секторі, телекомунікаціях та ІТ-індустрії, де підприємства активніше використовують Інтернет, хмарні рішення, аналітику великих даних та цифрове моделювання. Водночас виробничий сектор і малий бізнес значно відстають через обмежені ресурси, недостатній рівень цифрової грамотності та слабшу інфраструктуру. Попри це, цифровізація демонструє значний потенціал щодо оптимізації бізнес-процесів, підвищення ефективності управління та розширення можливостей для інноваційного розвитку.

Для прискорення цифрової трансформації необхідно розбудувати сучасну інфраструктуру даних, удосконалити нормативно-правове поле, зменшити регуляторний тиск на бізнес і стимулювати інноваційну активність підприємств. Важливими напрямками також є підготовка кваліфікованих ІТ-кадрів, захист інтелектуальної власності та забезпечення доступу українських компаній до глобальних ринків із високою доданою вартістю. Комплексна реалізація цих заходів створить умови для формування конкурентоспроможної цифрової економіки, сприятиме сталому зростанню та зміцненню позицій України в міжнародному технологічному середовищі.

Література:

1. Беркана А. Що таке Big Data: все найважливіше про великі дані. — 2017. URL: <https://bit.ly/2Q0ZwOd>
2. Гражевська Н. І., Чигиринський А. М. Цифрова трансформація економіки в умовах

посилення глобальних ризиків і загроз. Економіка та держава. 2021, № 8. С. 53—57.

3. Губарева І.О., Белікова Н.В., Ягольницький О.А. Цифрова трансформація українських підприємств: сучасний стан та перспективи розвитку. ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО. 2024, Вип. 64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-46>

4. Інтернет, соцмережі, стримінги та відео. Найцікавіше зі звіту Digital 2025 про взаємодію з цифровими технологіями. URL: <https://mediamaker.me/najczikavishe-zi-zvitu-digital-2025-pro-vzayemodiyu-z-czyfrovymy-tehnologiyamy-16257/>

5. Кришталь Г. О., Згалат-Лозинська Л. О. Вплив цифрової трансформації на підприємницькі структури. Науковий вісник НГУ. 2023, № 4. С.144—149.

6. Криштанович, М., Батюк, О., Панфілова, Т., Бурнатний, В., & Споришев, К. (2024). Механізм інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки інформаційно-телекомунікаційних підприємств в умовах впливу сучасних кіберзагроз. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, 2 (55), 461—473.

7. Kryshchanovych, M., Panfilova, T., Khomenko, A., Dziubenko, O., & Lukashuk, L. (2023). Optimization of state regulation in the field of safety and security of business: a local approach. Business: Theory and Practice, 24 (2), 613—621.

8. Криштанович М.Ф. (2017). Механізми державного управління щодо забезпечення економічної безпеки підприємств в Україні. "Інвестиції: практика та досвід" № 16, С. 22—26.

9. Любохинець А. С., Шпуляр Є.М.Цифрова трансформація національної економіки: сучасний стан та тренди майбутнього. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 4. С. 213—217. URL: <https://elar.khmn.edu.ua/handle/123456789/8202>

10. Статистика використання мережі Інтернет. URL: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx>

11. Червякова В.В., Червякова Т.І. економічні аспекти використання хмарних сервісів вітчизняними суб'єктами підприємницької діяльності. Вісник Національного транспортного університету. Серія "Економічні науки". Науково-технічний збірник. 2015. Вип. 3 (33). С. 265—275.

12. Шимановська Діаніч О., Лозова Н. Інформаційно-комунікаційні технології та цифровізація бізнесу в Україні. ECONOMICS: time realities. 2024. № 2 (72). С. 74—84. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No2/74.pdf>

13. Lynch C. Big data: How do your data grow? Nature. 2008. Vol. 455. P. 28—29. URL: <https://doi.org/10.1038/455028>

References:

1. Berkana, A. (2017), "What Is Big Data: Everything Important About Big Data", available at: <https://bit.ly/2Q0ZwOd> (Accessed 15 Nov 2025).

2. Hrazhevska, N. I., & Chyhyrnskyi, A. M. (2021), "Digital Transformation of the Economy under Growing Global Risks and Threats", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 8, pp. 53—57.

3. Hubarieva, I. O., Bielikova, N. V., & Yaholnytskyi, O. A. (2024), "Digital Transformation of Ukrainian Enterprises: Current State and Development Prospects", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-46>

4. Mediamaker. (2025), "Internet, Social Media, Streaming and Video: Key Insights from Digital 2025", available at: <https://mediamaker.me/najczikavishe-zi-zvitu-digital-2025-provzayemodiyu-z-czyfrovymy-tehnologiyamy-16257/> (Accessed 15 Nov 2025).

5. Kryshthal, H. O., & Zghalat-Lozynska, L. O. (2023), "Impact of Digital Transformation on Entrepreneurial Structures", *Naukovyi visnyk NHU*, vol. 4, pp. 144—149.

6. Kryshthanovych, M., Batiuk, O., Panfilova, T., Burnatnyi, V., & Sporyshev, K. (2024), "Mechanism for Information Supporting the Financial and Economic Security of Information and Telecommunication Enterprises Under the Influence of Modern Cyber Threats", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 2 (55), pp. 461—473.

7. Kryshthanovych, M., Panfilova, T., Khomenko, A., Dziubenko, O., & Lukashuk, L. (2023), "Optimization of state regulation in the field of safety and security of business: a local approach", *Business: Theory and Practice*, vol. 24 (2), pp. 613—621.

8. Kryshthanovych M.F. (2017), "Mechanisms of public administration for ensuring the economic security of enterprises in Ukraine", *Investments: practice and experience*, vol. 16, pp. 22—26.

9. Liubokhynets, L. S., & Shpuliar, Ye. M. (2019), "Digital Transformation of the National Economy: Current State and Future Trends", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 4, pp. 213—217, available at: <https://elar.khmn.edu.ua/handle/123456789/8202> (Accessed 15 Nov 2025).

10. International Telecommunication Union (ITU). (2025), "Internet Usage Statistics", available

at: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx> (Accessed 15 Nov 2025).

11. Chervyakova, V. V., & Chervyakova, T. I. (2015), "Economic Aspects of Using Cloud Services by Ukrainian Business Entities", *Visnyk Natsionalnoho transportnoho universytetu*, vol. 3 (33), pp. 265—275.

12. Shymanovska Dianych, O., & Lozova, N. (2024), "Information and Communication Technologies and Business Digitalization in Ukraine", *ECONOMICS: Time Realities*, vol. 2 (72), pp. 74—84.

13. Lynch, C. (2008), "Big data: How do your data grow?", *Nature*, vol. 455, pp. 28—29. <https://doi.org/10.1038/455028>

Стаття надійшла до редакції 22.11.2025 р.

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з

ЕКОНОМІЧНИХ НАУК та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(Наказ Міністерства освіти і науки України
№ 886 від 02.07.2020)

Спеціальності - 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292